

Turun yliopisto
University of Turku

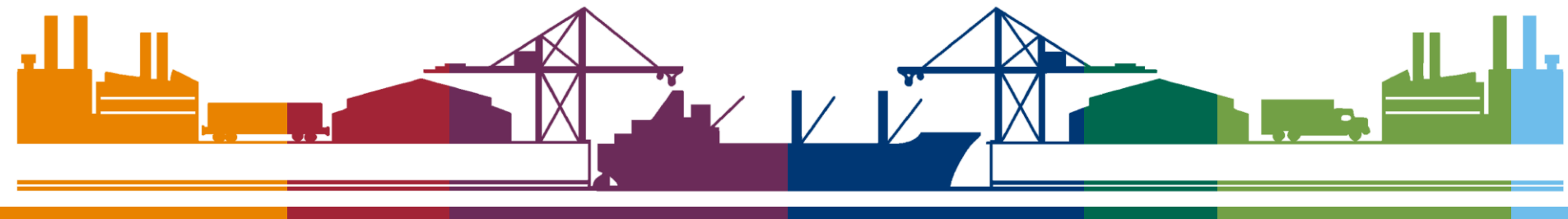
Turun yliopiston Brahea-keskus

MERENKULKUALAN KOULUTUS- JA TUTKIMUSKESKUS (MKK)

Varsinais-Suomen yritysten resilienssin tukeminen merilogistiikan häiriöiden varalta (VSResienssi)

MYR elinkeinojaosto 31.1.2023

Hanke - taustatietoja

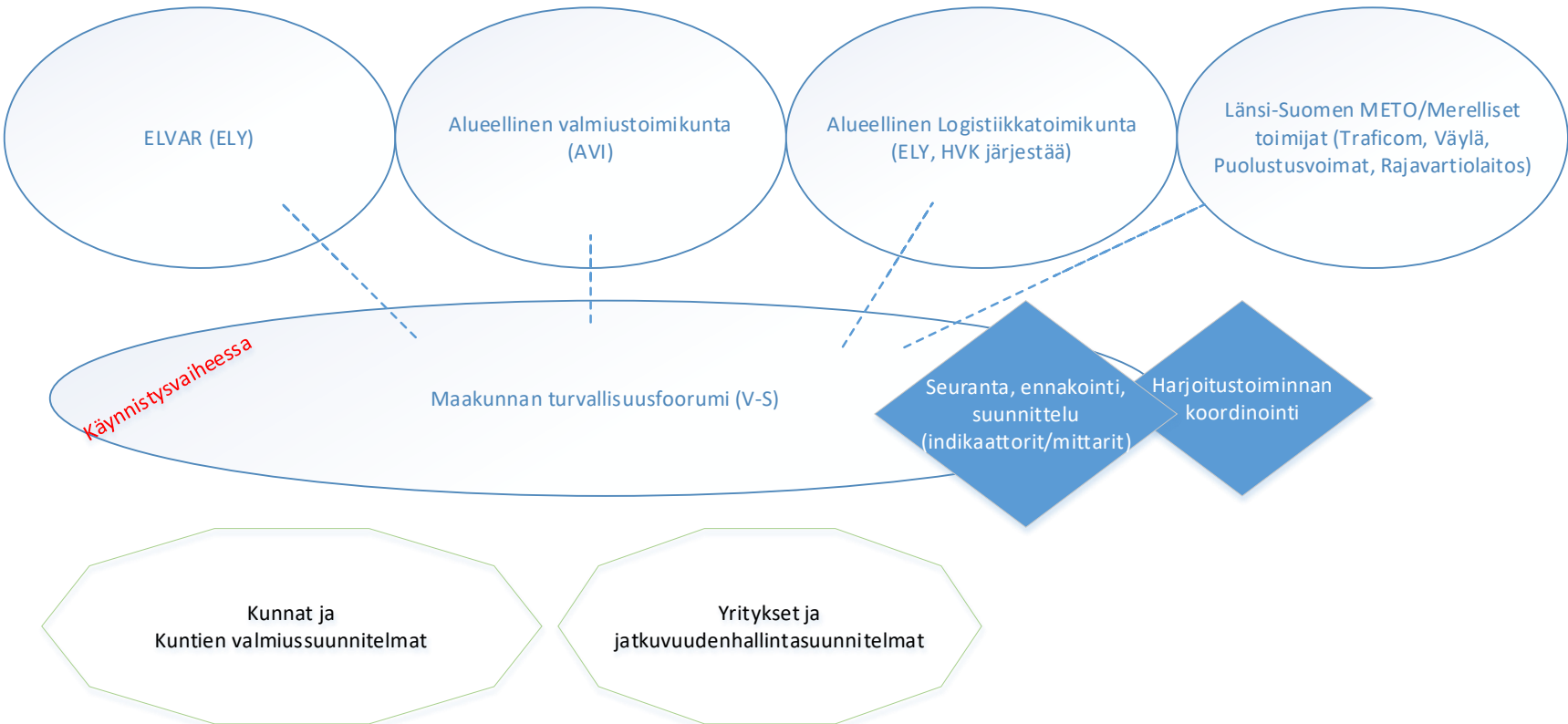
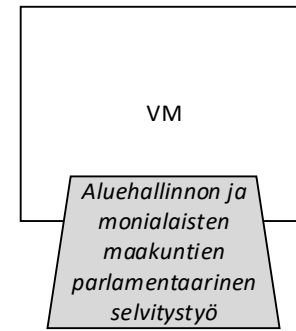
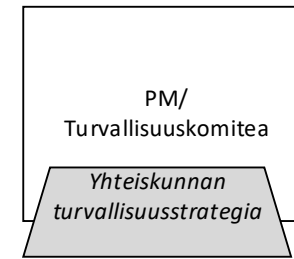
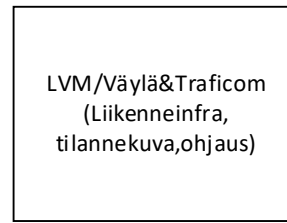
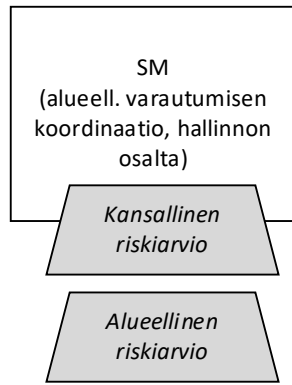
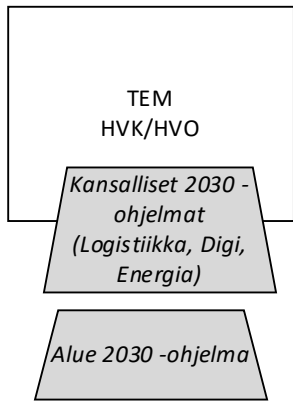
- Kesto 2021-2022
- Rahoitus
 - Varsinais-Suomen liitto - Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määräraha (AKKE)
 - Fintraffic Meriliikenteenohjaus Oy

Ohjausryhmä

- HVK/ELVAR, Varsinais-Suomen kärkialojen yritysedustus, Fintraffic (VTS)
- Raportin julkaisu MKK:n B-sarjassa
 - https://www.utu.fi/sites/default/files/media/MKK/Julkaisut/B218_Varsinais-Suomen_yritysten_resilienssi_merilogistiikan_h%C3%A4iri%C3%B6iden_varalta.pdf

Hankkeen sisältö

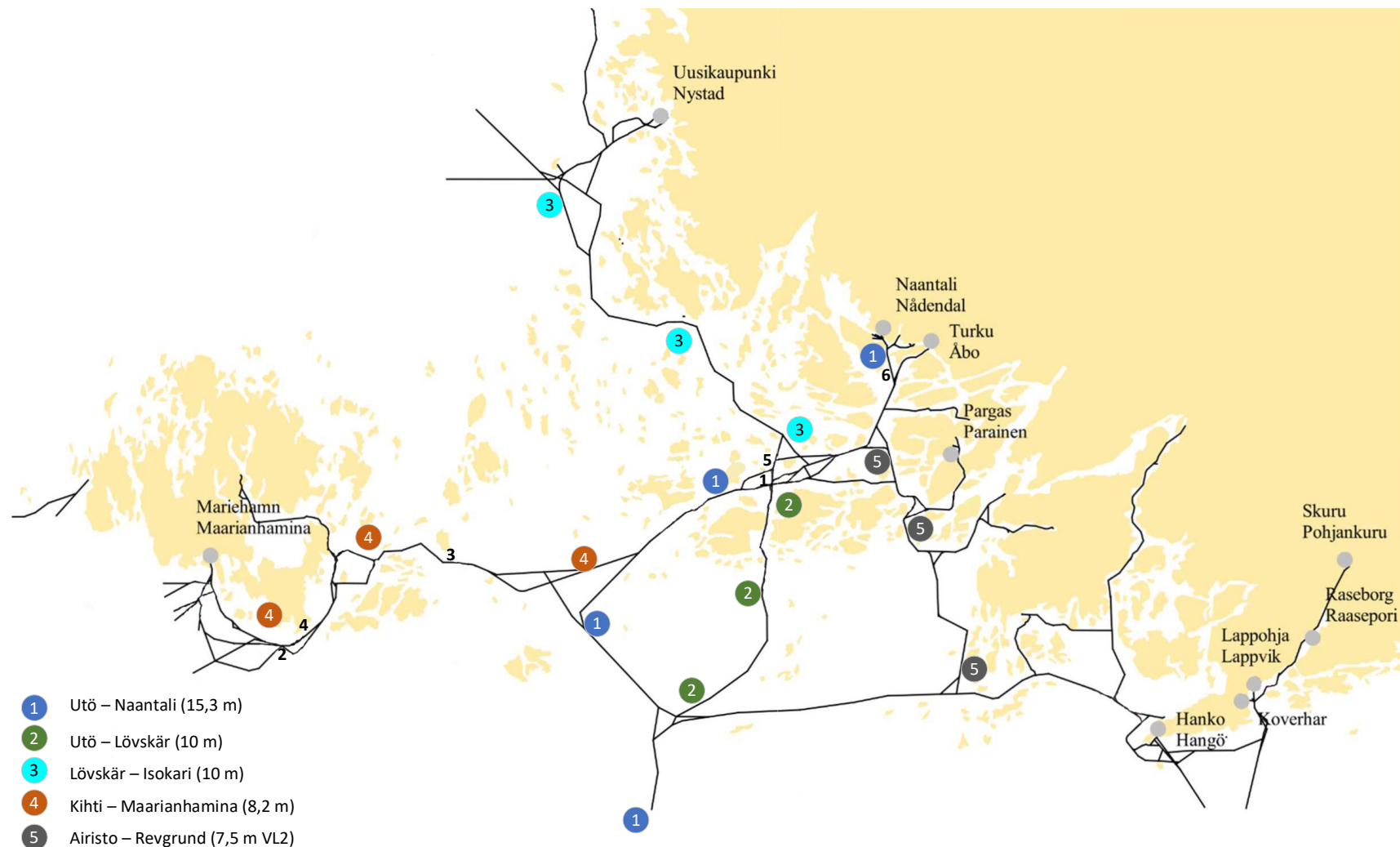
- Alueellisen varautumisen toimijakenttä Varsinais-Suomessa
- Saaristomeren väylästön ja laivaliikenteen merkitys maakunnan elinkeinoelämälle
- Saaristomeren väylästä Varsinais-Suomen kriittisenä infrastruktuurina
- Varsinais-Suomen kärkitoimialojen analyysi (elintarvike-, bio- ja lääke- ja meriala)
- Kärkialojen yritysten jatkuvuudenhallinta ja korona-ajan kokemukset

Saaristomeren kautta kulkeva tavaravolyymi

- Turku 2,9 Mt , Nli 5,7 Mt (2019)
- Turku 4/5 kappaletavaraa, Naantali hieman suurempi tässä segmentissä
 - Yhteensä 220 000 kumipyöräyksikköä, josta 20 000 Varsinais-Suomen liikennettä
- Naantali: öljytuotteet, hake, sementti, vilja

Saaristomeren väylät kriittisenä infrastruktuurina

Numerot 1-6. kohtaamis- ja ohituskieltoalueet ks. kappale 1.3.

Yrityshaastattelujen satoa 1/4

Vain muutamassa yrityksessä varsinainen jatkuvuudenhallinnan (JH) järjestelmä (prosessit, dokumentaatio jne)

- JH:n periaatteita käytössä kuitenkin useissa yrityksissä
- JH käsitteenä yrityksille hieman hämärä, riskienhallinta tutumpi ja useammin käytössä
- Yritysten käytössä eri standardeja mm. ISO 9001 (2/3 käytössä) edellyttää riskienhallintaa
- Osana strategiatyötä jne.
- Tasoja: yritys, tuote(kategoria) ja projektikohtaista riskienhallintaa

Toimitusketjuihin liittyviin häiriöihin ei ole juurikaan toimintaohjeita tai niitä ei ole harjoiteltu

Oman toimialan varautumistoimintaan osallistutaan jos huoltovarmuuskriittinen toimija

- Yleisesti kohdeyrityksillä ei ole mitään epämuodollista verkostoa varautumiseen. Myöskin ELVAR:n tunnettuus vähäinen.

Yrityshaastattelujen satoa 2/4

- Koronan vaikutuksia, kokemuksia
 - Työhön liittyvät järjestelyt ja rajoitteet (mm. matkustuskielto)
 - Toimitusvarmuus säilynyt hyvänä, tosin sen eteen jouduttu ponnistelemaan
 - Varastotasojat nostettu
 - Kaikesta (raaka-aineet, komponentit) alkaa olla pulaa, tilanne huononemaan päin (loka-marraskuu 2021 tilanne)
 - Elintarvikeala – horeca -> kuluttajatuotteet
 - Konttikuljetusten saatavuus & hinta vaikuttanut vaihtelevasti eri yrityksiin
 - Brexitistä aiheutunut monille lisävaikeuksia

Yrityshaastattelujen satoa 3/4

Toimitusketju ja jatkuvuuden/riskienhallinta

- Yrityksissä hajontaa toimittajien sitouttamisessa, auditoinnissa tms.
- Toimitusketjun hahmottaminen pysähtyy usein ensimmäiseen portaaseen
- Samoin tulevien kuljetusten seuranta usein vähäistä, omien kuljetusten (lähetysten) osalta tarkempaa

Eri keinoja hallita toimitusketjuun liittyviä riskejä

- Lähes kaikki yritykset - raaka-aine- ja komponenttitoimittajien hajauttaminen, kysynnän ennustaminen, sopimukset
- Noin 2/3 yrityksistä - kuljetusyriyten/huolinnan hajauttaminen, hankintayhteistyö, varastointi (varastointikapasiteetin kehittäminen), joustava tuotantojärjestelmä/tuotannon mukauttaminen, tuotesuunnittelu jo lähtökohtaisesti resilienssinäkökulmasta (robusti tuote, ei herkkä toimitusongelmille)
- Alle puolet yrityksistä - joustava tuotantojärjestelmä/tuotannon siirtäminen

Yrityshaastattelujen satoa 4/4

- Ilman ulkomaan (meri)kuljetuksia yritykset pystyvät toimimaan keskimäärin 2 vk – 2kk (elintarvike>lääke>meriteollisuus)
- Saaristomeren väylän kautta kulkeva (suuryksikkö)liikenne ei ole keskimäärin kriittistä haastatelluille yrityksille
 - Toisaalta joillekin yrityksille erittäin kriittinen
- Kehittämiskohteet yrityksissä jatkossa...
 - Jatkuvuudenhallinta paremmin osaksi arjen tekemistä
 - Toimitusketjun läpinäkyvyys taaksepäin
 - Miten toimitusverkosto toimii häiriötilanteessa (kuten pandemia)
 - Nämä voisivat olla myös koulutuksen aihe
 - Koskee erityisesti pk-yrityksiä
- Yritykset odottavat selkeämpää päätöksentekoa ja ohjeistusta vastaavien tilanteiden varalle viranomaisilta

Lisätietoja

Reima Helminen
erikoistutkija

Turun yliopiston Brahea-keskus
MERENKULKUALAN KOULUTUS- JA
TUTKIMUSKESKUS

ICT-talo | Joukahaisenkatu 3-5 B | 20014 Turun yliopisto
puh. 040 580 2411

reima.helminen@utu.fi

<http://mkk.utu.fi>

LISÄTIETOJA

Reima Helminen
erikoistutkija

Turun yliopiston Brahea-keskus
MERENKULKUALAN KOULUTUS- JA
TUTKIMUSKESKUS

ICT-talo | Joukahaisenkatu 3-5 B | 20014 Turun
yliopisto

puh. 040 580 2411 | Skype: reimahelminen

reima.helminen@utu.fi <http://mkk.utu.fi>